नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, अधिकृत छैटौं तह (अप्राविधिक), सहायक लेख अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :– लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :– २००

द्वितीय चरण :– अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :– ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination) **पूर्णाङ्क :- २००**

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट
	संस्थागत ज्ञान			विषयगत - छोटो उत्तर आउने प्रश्न		६ प्रश्न x ५ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
				विषयगत - लामो उत्तर आउने प्रश्न		२ प्रश्न x १० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत - छोटो उत्तर आउने प्रश्न		४ प्रश्न x ५ अङ्क	३ घण्टा
				विषयगत - लामो उत्तर आउने प्रश्न		८ प्रश्न x १० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview) **पूर्णाङ्क :- ३०**

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।

२. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।

३. लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।

४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।

५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

६. बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

७. विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

८. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्क्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

९. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

१०. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- **मिति २०८१/१०/२९**

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, अधिकृत छैटौं तह (अप्राविधिक), सहायक लेख अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

प्रथम-पत्र : सामान्य ज्ञान र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) - सामान्य ज्ञान (५० अङ्क)

१. **सामान्य ज्ञान (५०× १ अङ्क)**

१.१ **भूगोल र वातावरण (८ अङ्क)**

१.१.१ विश्वको भूगोल सम्बन्धी सामान्य जानकारी

१.१.२ नेपालको भूगोल (भौतिक, सामाजिक र आर्थिक) : धरातलीय स्वरूप, किसिम, विशेषता, जलवायु, हावापानी, जनजीवन, प्रमुख प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू

१.१.३ दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, वसाईसराई र राष्ट्रिय सम्पदाहरू

१.२ **इतिहास र संस्कृति (८ अङ्क)**

१.२.१ विश्वका महत्वपूर्ण ऐतिहासिक घटनाहरू

१.२.२ नेपालको प्राचीन इतिहास (किरातकाल, लिच्छविकाल र मल्लकाल) बारे सामान्य जानकारी

१.२.३ नेपालको आधुनिक इतिहास (सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था)

१.२.४ प्रचलित प्रमुख धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषाभाषी, कला, साहित्य

१.३ **शासनपद्धति र शासन (८ अङ्क)**

१.३.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान

१.३.२ नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम

१.३.३ नेपालको सघीय, प्रादेशिक र स्थानीय संरचना तथा शासन प्रणाली

१.४ **आर्थिक पक्षहरू (८ अङ्क)**

१.४.१ आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल राष्ट्रिय/ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, व्यापार घाटा, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग)

१.४.२ नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरु - कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य र विद्युत

१.४.३ योजनावद्ध विकासक्रम र चालु आवधिक योजनाको सामान्य जानकारी

१.४.४ अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग, बैदेशिक व्यापार बैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण

१.५ **अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्थाहरू (५ अङ्क)**

१.५.१ छिमेकी मुलुकहरूसँग नेपालको सम्बन्ध

१.५.२ संयुक्त राष्ट्र संघ र यसका एजेन्सीहरू

१.५.३ सार्क र र क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली - SAFTA, BIMSTEC

१.५.४ विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक र एशियाली पूर्वाधार लगानी बैंक

१.६ **विज्ञान, प्रविधि र समसामयिक गतिविधिहरू (५ अङ्क)**

१.६.१ विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू बारे जानकारी

१.६.२ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू

१.७ **रेल यातायात प्रणाली (८ अङ्क)**

१.७.१ नेपालमा रेल्वेको इतिहास र विश्वमा रेल यातायात प्रणालीको विकासक्रम

१.७.२ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड सम्बन्धी जानकारी

१.७.३ रेल यातायात सम्बन्धमा अन्य मुलुकसंग भएका सन्धि सम्झौता तथा समझदारीहरू

१.७.४ Railways System & International Union of Railways (UIC) बारे सामान्य जानकारी

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, अधिकृत छैटौं तह (अप्राविधिक), सहायक लेख अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) - संस्थागत ज्ञान (५० अङ्क)

(६ प्रश्न ×५ अङ्क र २ प्रश्न ×१० अङ्क)

१. **संस्थागत ज्ञान (२५ अङ्क)**

१.१ नेपालमा रेल्वेको इतिहास र विकास

१.२ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको परिचय, संगठनात्मक संरचना, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र, विद्यमान अवस्था, संभावना र चुनौती

१.३ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, रेल विभाग, नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड र अन्य निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय

१.४ रेल यातायात प्रणाली : प्रकार, क्षेत्र र महत्व

१.५ नेपालमा रेल्वे संरचना र पुर्वाधारको विकास, विस्तार तथा रेल यातायात प्रणालीको वर्तमान अवस्था र चूनौती

१.६ नेपालमा रेल सेवा सञ्जालको आवश्यकता र रेल यातायात सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७ रेल यातायातको सुरक्षित सञ्चालन तथा रेल यातायात प्रणालीको सुरक्षा व्यवस्थापन

१.८ रेल यातायात प्रणाली र अन्य यातायात प्रणाली बीचको भिन्नता

१.९ नेपालको सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक क्षेत्रको विकासमा रेल यातायात प्रणालीले पुऱ्याएको योगदान

१.१० अन्तर्राष्ट्रिय आवागमन र व्यापार सहजीकरणमा रेल यातायात प्रणालीको भूमिका

१.११ नेपाल सरकारले हालसम्म रेल यातायात सम्बन्धमा गरेका द्विपक्षीय सम्झौता सम्बन्धी जानकारी

२. **ऐन, नियम र नीति (२५ अङ्क)**

२.१ राष्ट्रिय यातायात नीति, २०५८

२.२ नेपाल रेल्वे ऐन, २०७९

२.३ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली

२.४ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धी विनियमावली, २०७७

२.५ श्रम ऐन, २०७४

२.६ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

२.७ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४

२.८ सुशासन (व्यवस्था तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४

२.९ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३

२.१० आवश्यक सेवा सञ्चालन ऐन, २०१४

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, लेखा समूह, अधिकृत छैटौं तह (अप्राविधिक), सहायक लेख अधिकृत पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - (५० अङ्क)

(२ प्रश्न ×५ अङ्क र ४ प्रश्न ×१० अङ्क)

१. **लेखा र लेखा प्रणालीको परिचय**
   - १.१ लेखापालनको अवधारणा, आधारभूत तत्व, उद्देश्य र महत्व
   - १.२ लेखा प्रणालीको परिचय र प्रकार
   - १.३ दोहोरो लेखा प्रणालीका सिद्धान्त र सो सम्वन्धी खाताहरू
   - १.४ लेखा प्रणालीका क्षेत्रहरू
     - १.४.१ वित्तीय लेखांकन
     - १.४.२ व्यवस्थापन लेखांकन
     - १.४.३ लागत लेखांकन
     - १.४.४ आम्दानी लेखांकन
   - १.५ लेखाङ्कन प्रणालीका आधारहरु : नगद (Cash), प्रोदभावी (Accrual) र परिर्माजित

२. **लेखा अभिलेख**
   - २.१ लेखाङ्कन समीकरण (Accounting Equation) तथा लेखाहरुको वर्गीकरण
   - २.२ गोश्वरा भौचर, नगदी पुस्तिका, वैंक नगदी किताव र वजेट हिसाव
   - २.३ खातावही : महत्व, खाता प्रविष्टी, खाता सन्तुलन तथा खाता बन्दि
   - २.४ सन्तुलन परीक्षण (Trial Balance) को अर्थ, विशेषता र उद्देश्य तथा सन्तुलन परीक्षण तयार पार्ने विधि
   - २.५ लेखा अभिलेखमा देखिने त्रुटीहरु तथा सुधार गर्ने तरीका
   - २.६ बैंक हिसाव मिलान विवरण (Bank Reconciliation Statement): अर्थ, उद्देश्य र महत्व
   - २.७ पूंजीगत (Capital) खर्च तथा आयगत (Revenue) खर्च, ह्रासकट्टी, वक्यौता व्यवस्थापन र खरीद व्यवस्थापन सम्वन्धी जानकारी
   - २.८ जिन्सी मौज्दात, जिन्सी खर्च र मुल्यांकन
   - २.९ चालु पूंजी व्यवस्थापन
   - २.१० लेखांकन समायोजन (Accounting adjustments) - Accruals and Outstanding - Prepaid Expenses - Reconciliation of Accounts
   - २.११ नेपाल सरकारको लेखा निर्देशिका, २०७३

३. **आर्थिक विवरण र वित्तीय विश्लेषण**
   - ३.१ लेखांकन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart)
   - ३.२ कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखांकन र खातामा प्रविष्टि
   - ३.३ वित्तीय विवरणहरूको तयारी (Preparation of Financial Statements)
     - ३.३.१ आय तथा व्यय विवरण (Income & Expenditure Statement)
     - ३.३.२ वासलात (Balance Sheet)
     - ३.३.३ नगद प्रवाह विवरण (Cash Flow Statement)
     - ३.३.४ फण्ड प्रवाह विवरण (Fund Flow Statement)
   - ३.४ वित्तीय विश्लेषण : Liquidity Ratio, Profitability Ratio, Activity Ratio. Leverage Ratio
   - ३.५ कोष लेखांकन र आयोजना लेखांकन

३.६ बैदेशिक मुद्रामा कारोवारको लेखांकन
३.७ रकमान्तर तथा सोधभर्ना लेखांकन

खण्ड (ख) - (५० अङ्क)

(२ प्रश्न ×५ अङ्क र ४ प्रश्न ×१० अङ्क)

४. **लेखा परीक्षण तथा नियन्त्रण**

४.१ लेखापरीक्षणको परिचय, उद्देश्य, आधारभूत सिद्धान्त र महत्व
४.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र यसका तरीकाहरु
४.३ आन्तरिक लेखापरीक्षण र अन्तिम लेखापरीक्षण
४.४ कार्यमूलक लेखा परीक्षण
४.५ कर लेखापरीक्षण (Tax Audit)
४.६ बेरुजु र बेरुजु फछर्यौट सम्वन्धी व्यवस्था
४.७ जालसाजी अनुसन्धानका तरीका
४.८ महालेखा परीक्षक र लेखापरीक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू
४.९ लेखापरीक्षण ऐन, २०७५
४.१० आर्थिक अनुशासन, वित्तीय व्यवस्थापन र लेखापरीक्षण

५. **लेखामान सम्वन्धी सामान्य जानकारी**

५.१ नेपाल लेखा मान (Nepal Accounting Standard)
५.२ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन प्रणाली (Nepal Financial Reporting System)
५.३ अन्तरराष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदन प्रणाली (International Financial Reporting System)
५.४ नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standard)
५.५ नेपाल लेखा परीक्षणमान (Nepal Auditing Standard)

६. **आर्थिक प्रशासन**

६.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरु र महत्व
६.२ बजेटको अर्थ र सिद्धान्त तथा बजेट तर्जूमा, कार्यान्वयन र नियन्त्रण
६.३ एकल खाता कोष : परिचय, उद्देश्य, विषेशता तथा महत्व
६.४ कर : अर्थ, उद्देश्य, प्रकार तथा महत्व
६.५ सार्वजनिक खर्च, सार्वजनिक आय र सार्वजनिक ऋण
६.६ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
६.७ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६
६.८ मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२
६.९ आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९